

సుందర కాండ నిర్ణయ

సుందర కాండ నిర్ణయ
(హనూమత్ప్రతియానమ్)

అథ సప్తమోఽధ్యాయః

ఓం । రామాయ శాశ్వతసువిస్తృతషడ్గుణాయ సర్వేశ్వరాయ సుఖసారమహార్ణవాయ ।
నత్యా లిలం ఘయిషురర్ణవముత్పాత నిష్పీడ్య తం గిరివరం పవనస్య సూనుః ॥ ౧.౧ ॥

చుక్రోభ వారిధిరనుప్రయయౌ చ శీఘ్రం యాదోగణైః సహ తదీయబలాభిక్రష్టః ।
వృక్షాశ్చ పర్వతగతాః పవనేన పూర్వం క్షిప్తోఽర్ణవే గిరిరుదాగమదస్య హేతోః ॥ ౧.౨ ॥

స్యాలో హరస్య గిరిపక్షవినాశకాలే క్షిప్తాఽర్ణవే స మరుతోర్వరితాత్మపక్షః ।
హైమా గిరిః పవనజస్య తు విశ్రమార్థముద్భిద్య వారిధిమవర్ణదనేకసానుః ॥ ౧.౩ ॥

వైవాత్ర విశ్రమణమైచ్ఛత నిః శ్రమోఽసౌ నిః సీమపౌరుషగుణస్య కుతః శ్రమోఽస్య ।
ఆశ్లిష్య పర్వతవరం స దదర్శ గచ్ఛన్ దేవైస్తు నాగజననీం ప్రహితాం వరేణ ॥ ౧.౪ ॥

జిజ్ఞాసుభిర్నిజబలం తవ భక్షమేతు యద్యత్ త్వమిచ్ఛసి తదిత్యమరోదితాయాః ।
ఆస్యం ప్రవిశ్య సపది ప్రవినిః సృతోఽస్మాద్ దేవాననన్దయదుత స్సృతమేషు రక్షన్ ॥ ౧.౫ ॥

దృష్ట్వా సురప్రణయితాం బలమస్య చోగ్రం దేవాః ప్రతుష్టుపురముం సుమనోభివృష్ట్వా ।
తైరాదృతః పునరసౌ వియతైవ గచ్ఛన్ చాయాగ్రహం ప్రతిదదర్శ చ సిం హికాఖ్యమ్ ॥ ౧.౬ ॥

లం కావనాయ సకలస్య చ నిగ్రహేఽస్యాః సామర్థ్యమప్రతిహతం ప్రదదౌ విధాతా ।
చాయామవాక్షిపదసౌ పవనాత్మజస్య సోఽస్యాః శరీరమనువిశ్య బిభేద చాఽశు ॥ ౧.౭ ॥

నిస్సీమమాత్మబలమిత్యనుదర్శయానో హత్త్వైవ తామపి విధాత్ప్రవరాభిగుప్తామ్ ।
లమ్బే స లమ్బుశిఖరే నిపపాత లం కాప్రాకారరూపకగిరావథ సంచుకోచ ॥ ౧.౮ ॥

భూత్వా బిలాశసమితో నిశి తాం పురీం చ ప్రాప్స్యన్ దదర్శ నిజరూపవతీం స లం కామ్ ।
రుద్ధోఽనయాఽశ్వథ విజిత్య చ తాం స్వముష్టిపిష్టాం తయాఽనుమత ఏవ వివేశ లం కామ్ ॥ ౧.౯ ॥

సుందర కాండ నిర్ణయ

మార్గమాణో బహిశ్చాంతః సోఽశోకవనికాతళే ।
దదర్శ శిం శపావృక్షమూలస్థితరమాకృతిమ్ ॥ ౭.౧౦ ॥

నరలోకవిడమ్బుస్య జానన్ రామస్య హృద్గతమ్ ।
తస్య చేష్టానుసారేణ కృత్వా చేష్టాశ్చ సం విదః ।
తాదృక్చేష్టాసమేతాయా అం గులీయమదాత్ తతః ॥ ౭.౧౧ ॥

సీతాయా యాని చైవాఽసన్నాకృతీస్తాని సర్వశః ।
భూషణాని ద్విధా భూత్వా తాస్యేవాఽసం స్తథైవ చ ॥ ౭.౧౨ ॥

అథ చూళామణిం దివ్యం దాతుం రామాయ సా దదౌ ।
యద్యచ్ఛ్రేతన్న పశ్యన్తి నిశాచరగణాస్తు తే ।
ద్యులోకచారిణః సర్వం పశ్యన్త్యృషయ ఏవ చ ॥ ౭.౧౩ ॥

తేషాం విడమ్బునాయైవ దైత్యానాం వంచనాయ చ ।
పశ్యతాం కలిముఖ్యానాం విడమ్బాఽయం కృతో భవేత్ ॥ ౭.౧౪ ॥

కృత్వా కార్యమిదం సర్వం విశం కః పవనాత్మజః ।
ఆత్మావిష్కరణే చిత్తం చక్రే మతిమతాం వరః ॥ ౭.౧౫ ॥

అథ వనమఖిలం తద్ రావణస్యావలుప్య క్షితిరుహమిమమేకం వర్ణయిత్వాఽశు వీరః ।
రజనిచరవినాశం కాం క్షమాణోఽతివేలం ముహురతిరవనాదీ తోరణం చాఽరురోహ ॥ ౭.౧౬ ॥

అథాశృణోద్ దశాననః కపీన్త్రచేష్టితం పరమ్ ।
దిదేశ కిం కరాన్ బహూన్ కపిర్నిగృహ్యతామితి ॥ ౭.౧౭ ॥

సమస్తశో విమృత్యవో వరాధరస్య కిం కరాః ।
సమాసదన్ మహాబలమ్ సురాన్తరాత్మనోఽం గజమ్ ॥ ౭.౧౮ ॥

అశీతికోటియూథపం పురస్సరాష్టకాయుతమ్ ।
అనేకహేతిసం కులం కపీన్త్రమావృణోద్ బలమ్ ॥ ౭.౧౯ ॥

సుందర కాండ నిర్ణయ

సమాప్తస్తథాఽయుధైః స తాడితశ్చ త్తైర్భ్రుశమ్ ।
చకార తాన్ సమస్తశస్త్రప్రహారచూర్ణితాన్ ॥ ౭.౨౦ ॥

పునశ్చ మన్త్రిపుత్రకాన్ స రావణప్రచోదితాన్ ।
మమర్ద సప్త పర్వతప్రభాన్ వరాభిరక్షితాన్ ॥ ౭.౨౧ ॥

బలాగ్రగామినస్తథా సశర్వవాక్సుగర్వితాన్ ।
నిహత్య సర్వరక్షసాం తృతీయభాగమక్షణోత్ ॥ ౭.౨౨ ॥

లిఽనౌపమం హరేర్బలం నిశమ్య రాక్షసాధిపః ।
కుమారమక్షమాత్మనః సమం సుతం న్యయోజయత్ ॥ ౭.౨౩ ॥

స సర్వలోకసాక్షిణః సుతం శరైర్వవర్ష హ ।
శితైర్వరాస్త్రమన్త్రిత్తైర్న చైనమభ్యచాలయత్ ॥ ౭.౨౪ ॥

స మణ్డమధ్యకాసుతం సమీక్ష్య రావణోపమమ్ ।
తృతీయ ఏష చాం శకో బలస్య హీత్యచింతయత్ ॥ ౭.౨౫ ॥

నిధార్య ఏవ రావణః స రాఘవస్య నాన్యథా ।
యదీన్ద్రజిన్మయా హతో న చాస్య శక్తిరీక్ష్వతే ॥ ౭.౨౬ ॥

అతస్తయోః సమో మయా తృతీయ ఏష హన్యతే ।
విచార్య చైవమాశు తం పదోః ప్రగృహ్య పుష్పవే ॥ ౭.౨౭ ॥

స చక్రవద్ భ్రమాతురం విధాయ రావణాత్మజమ్ ।
అపోధయద్ ధరాతళే క్షణేన మారుతీ తనుః ॥ ౭.౨౮ ॥

విచూర్ణితే ధరాతళే నిజే సుతే స రావణః ।
నిశమ్య శోకతాపితస్తదగ్రజం సమాదిశత్ ॥ ౭.౨౯ ॥

అథేన్ద్రజిన్మహాశరైర్వరాస్త్రసమ్ప్రయోజితైః ।
తతక్ష వానరోత్తమం న చాశకద్ విచాలసే ॥ ౭.౩౦ ॥

అథాస్త్రముత్తమం విధేర్యుయోజ సర్వదుష్షహమ్ ।
స తేన తాడితో హరిర్వ్యచింతయన్నిరాకులః ॥ ౭.౩౦ ॥

మయా వరా విలం ఘితా హ్యనేకశః స్వయమ్భువః ।
స మాననీయ ఏవ మే తతోఽత్ర మానయామ్యహమ్ ॥ ౭.౩౧ ॥

ఇమే చ కుర్యురత్ర కిం ప్రహృష్టరక్షసాం గణాః ।
ఇతీహ లక్ష్మమేవ మే స రావణశ్చ దృశ్యతే ॥ ౭.౩౨ ॥

ఇదం సమీక్ష్య బద్ధవత్ స్థితం కపీన్ద్రమాశు తే ।
బబన్ధురన్యపాశకైర్జగామ చాస్త్రమస్య తత్ ॥ ౭.౩౩ ॥

అథ ప్రగృహ్య తం కపిం సమీపమానయం శ్చ తే ।
నిశాచరేశ్వరస్య తం స పృష్టవాం శ్చ రావణః ॥ ౭.౩౪ ॥

కపే కుతోఽసి కస్య వా కిమర్థమీదృశం కృతమ్ ।
ఇతీరితః స చావదత్ ప్రణమ్య రామమీశ్వరమ్ ॥ ౭.౩౫ ॥

అవైహి దూతమాగతం దురన్ద్రవిక్రమస్య మామ్ ।
రఘూత్తమస్య మారుతిం కులక్షయే తవేశ్వరమ్ ॥ ౭.౩౬ ॥

న చేత్ ప్రదాస్యసి త్వరన్ రఘూత్తమప్రియాం తదా ।
సపుత్రమిత్రబాన్ధవో వినాశమాశు యాస్యసి ॥ ౭.౩౭ ॥

న రామబాణధారణే క్షమాః సురేశ్వరా అపి ।
విరించిశర్వపూర్వకాః కిము త్వమల్పసారకః ॥ ౭.౩౮ ॥

ప్రకోపితస్య తస్య కః పురస్థితౌ క్షమో భవేత్ ।
సురాసురోరగాదికే జగత్యచిన్త్యకర్మణః ॥ ౭.౩౯ ॥

సుందర కాండ నిర్ణయ

ఇతిరితే వధోద్యతం న్యవారయద్ విభీషణః ।
స పుచ్చదాహకర్మణి న్యయోజయన్నిశాచరాన్ ॥ ౭.౪౦ ॥

అథాస్య వస్త్రసంచయైః పిఠాయ పుచ్చమగ్నయే ।
దదుర్దదాహ నాస్య తన్మరుత్సఖో హుతాశనః ॥ ౭.౪౧ ॥

మమర్ష సర్వచేష్టితం స రక్షసాం నిరామయః ।
బలోద్ధతశ్చ కౌతుకాత్ ప్రదగ్ధమేవ తాం పురీమ్ ॥ ౭.౪౩ ॥

దదాహ చాఖిలం పురం స్వపుచ్చగేన వహ్నినా ।
కృతిస్తు విశ్వకర్మణోఽప్యదహ్యతాస్య తేజసా ॥ ౭.౪౪ ॥

సువర్ణరత్నకారితాం స రాక్షసోత్తమైః సహ ।
ప్రదహ్య సర్వశః పురీం ముదాఽన్వితో జగర్జ చ ॥ ౭.౪౫ ॥

స రావణం సపుత్రకం తృణోపమం విధాయ చ ।
తయోః ప్రవశ్యతోః పురం విధాయ భస్మసాద్ యయౌ ॥ ౭.౪౬ ॥

విలం ఘ్న చార్ణవం పునః స్వజాతిభిః ప్రపూజితః ।
ప్రభక్ష్య వానరేశితుర్మధు ప్రభుం సమేయివాన్ ॥ ౭.౪౭ ॥

రామం సురేశ్వరమగణ్యగుణాభిరామం సమ్రాప్య సర్వకపివీరవరైః సమేతః ।
చూళామణిం పవనజః పదయోర్నిధాయ సర్వాం గక్షైః ప్రణాతిమస్య చకార భక్త్యా ॥ ౭.౪౮ ॥

రామోఽపి నాన్యదనుదాతుమముష్య యోగ్యమత్యస్తభక్తిపరమస్య విలక్ష్య కించిత్ ।
స్వాత్మప్రదానమధికం పవనాత్మజస్య కుర్వన్ సమాశ్లిషదముం పరమాభితుష్టః ॥ ౭.౪౯ ॥

ఇతి శ్రీమదానందతీర్థభగవత్పాదాచార్యవిరచితే
శ్రీమహాభారతతాత్పర్యనిర్ణయే
శ్రీరామచరితే హనూమత్ప్రతియానం నామ సప్తమోఽధ్యాయః